

تیروئید غده ای است در جلوی گردن که مقابل نای قرار گرفته و شبیه یک پروانه می باشد. این غده علیرغم کوچکی اندازه اش، نقش بسیار عمده و حیاتی در سلامت کل بدن دارد. غده تیروئید مسوول تولید و ترشح هورمون هایی (به نام های تیروکسین و تری یدوتیرونین) است، که میزان سوخت و ساز بدن یا سرعت مصرف انرژی و سرعت رشد و بلوغ را تنظیم می کنند. به طور کلی ترشح منظم این هورمون ها بسیاری از اعمال و ساختار بدن را از میزان ضربان قلب گرفته تا ساختار پوست، تحت تأثیر قرار می دهد. به علاوه هورمون کلسیتونین که در سوخت و ساز کلسیم و فسفر شرکت می کند، از این غده ترشح می شود. زمانی که تیروئید مقدار زیادی هورمون تولید نماید و این موضوع باعث افزایش سرعت متابولیسم بدن شود بیمار مبتلا به پرکاری غده تیروئید می باشد.

علل پرکاری تیروئید

- ❖ سابقه خانوادگی ابتلا به پرکاری تیروئید
- ❖ استرس
- ❖ جنس مؤنث
- ❖ بیماری های خودایمنی: در این بیماری ها بدن پادتن هایی تولید می کند و این پادتن ها تیروئید را وادار به تولید تیروکسین بیشتری می کنند.
- ❖ وجود یک تومور خوش خیم در تیروئید
- ❖ در موارد نادر، تیروئید می تواند بر اثر یک عفونت ویروسی پرکار شود.

- ❖ یک یا چند توده در تیروئید افزایش فعالیت پیدا می کنند
- ❖ التهاب تیروئید
- ❖ بعضی داروها مانند آمپودارون حاوی مقدار زیادی ید هستند که تیروئید جهت تولید هورمون از آن استفاده می کند. مصرف این داروها در بعضی از افراد، با ایجاد پرکاری تیروئید همراه است.

علائم پرکاری تیروئید

- ❖ خستگی بی حوصلگی
- ❖ تحریک پذیری شدید و تنش های عصبی
- ❖ افزایش اشتها
- ❖ افزایش فشار خون
- ❖ کاهش وزن: مبتلایان، با وجود این که زیاده از حد عادی غذا می خورند دچار کاهش وزن می شوند.
- ❖ اضطراب و بی قراری قابل توجه
- ❖ تند، نامنظم و کوبنده بودن ضربان قلب
- ❖ نازک شدن موها
- ❖ لرزش و عرق کردن دست
- ❖ بهم خوردن نظم قاعدگی در زنان
- ❖ بیرون زدگی غیر طبیعی کره ی چشم
- ❖ گواتر یا بزرگ شدن غده ی تیروئید
- ❖ خارش پوست
- ❖ کاهش تمرکز
- ❖ مشکلات بینایی (دو بینی)

تشخیص بیماری

پزشک ممکن است برای شناسایی این بیماری از آزمایش خون، اسکن تیروئید و سونوگرافی استفاده نماید. برای اسکن تیروئید، ماده ید رادیواکتیو در رگ بیمار تزریق می شود. سپس یک دوربین مخصوص نقاطی از تیروئید که ید رادیواکتیو را جذب نموده است، شناسایی می کند که این نقاط محل های مشکل دار تیروئید هستند.

درمان:

این بیماری به محض تشخیص، باید تحت درمان قرار گیرد. معمولاً از ید رادیواکتیو، داروهای ضد تیروئید و در برخی موارد از روش های جراحی برای برداشتن بخشی از غده، استفاده می شود.

دارودرمانی:

- ❖ داروی متی مازول و PTU (پروپیل تیو یوراسیل): دقت کنید دارو را سر ساعت معینی مصرف کنید. دارو را بعد از وعده غذایی میل کنید تا تحریکات گوارشی ایجاد نکند. قرص را در پوشش اصلی خود نگه دارید. بدون دستور پزشک دارو را کم، زیاد یا قطع

تیبان

مرکز آموزشی درمانی نمازی
واحد آموزش ضمن خدمت

پرکاری تیروئید

PT-HO-199

گردآوری: سارا دژبید: کارشناس پرستاری

بازنگری: اشرف معماریزاده کارشناس ارشد مراقبت ویژه نوزادان

استاد علمی: دکتر غلامرضا پیشداد فوق تخصص غدد

۱۳۹۴

۲. در صورت بروز مشکل چشم (اگزوفتالمی)، حتماً از عینک آفتابی استفاده کنید و از تحریک کردن چشم به هر نحوی اجتناب کنید.
۳. در فواصل معین جهت معاینات چشمی، به چشم‌پزشک مراجعه کنید.
۴. از خوردن آب و نمک اضافی پرهیز کنید تا از احتباس آب در بدن جلوگیری شود. (احتباس آب در بدن مشکل چشم اگزوفتالمی را شدیدتر می‌کند). هنگام خواب سر را بالاتر از بدن قرار دهید تا از جمع شدن آب در اطراف چشم جلوگیری شود.
۵. سعی کنید بیش از حد فعالیت نداشته باشید و بیشتر استراحت کنید.
۶. مصرف تمامی غذاها و نوشیدنی‌های تحریک‌کننده تیروئید مانند شکلات، قهوه و نوشابه باید در این بیماران کم شود.
۷. غذای کامل و میان وعده‌ها را هر روز بخورید تا بدن بتواند با توجه به سوخت و ساز بالای خود کالری کافی را دریافت کند.
۸. در مورد خوردن غذاهای دریایی (ماهی و میگو و ...) و نمکهای یددار با پزشک خود مشورت کنید.
۹. اگر علائم شما به خصوص پس از عمل جراحی به طور ناگهانی بدتر شد و یا این که دچار علائم جدید و غیرقابل توجه شدید، به پزشک مراجعه نمایید.

نکنید. در صورتیکه علائمی مثل ورم یا اضافه وزن، عدم تحمل سرما یا افسردگی پیدا کردید (علائم کم کاری تیروئید)، حتماً با پزشک خود مشورت کنید، چون ممکن است نیاز به کم کردن دارو داشته باشید. در صورت مشاهده عوارض جانبی داروها (اسهال، تب، زردی، زخم دهان، تهوع و استفراغ، خونمردگی یا خونریزی غیر طبیعی، گلودرد، بثورات پوستی) با پزشک خود مشورت کنید.

❖ بدور پتاسیم :

جهت جلوگیری از تحریکات گوارشی و مزه نمکی دارو، آن را همراه با آب فراوان و بعد از غذا میل کنید. آب یا مایعات را با نی بخورید تا از تغییر رنگ دندانها جلوگیری شود. دارو را به یکباره قطع نکنید چون ممکن است باعث طوفان تیروئیدی شود. طوفان تیروئیدی حالتی است که علائم پرکاری تیروئید مثل تب ۴۱ درجه، افزایش ضربان قلب و افزایش تعداد تنفس به طور ناگهانی و خیلی شدید ظاهر می‌شود و بسیار خطرناک است.

درمان با ید رادیو اکتیو:

در این روش در یک مرکز درمانی مجهز ید رادیو اکتیو به بیمار داده می‌شود و فرد تا از بین رفتن ماده رادیو اکتیو در بخش بستری می‌شود. این روش بدون درد است و به سایر بافت‌های بدن آسیب نمی‌رساند. در ضمن سرطان زا نیست. یک ماه تا یکسال بعد از این نوع درمان ممکن است کم کاری تیروئید ایجاد شود، بنابراین در صورت بروز علائم آن حتماً با پزشک خود مشورت کنید. این درمان در زمان حاملگی یا شیردهی ممنوع است، چون ممکن است غده تیروئید جنین یا نوزاد را از بین ببرد.

درمان جراحی:

در صورتی که با کمک داروهای فوق و طی زمان مشخص، علائم بیماری بهبود نیافت، ممکن است نیاز به عمل جراحی باشد.

به توصیه های زیر عمل کنید:

۱. از موقعیتهای استرس زا اجتناب کنید. به عنوان مثال از دیدن فیلمهای تلویزیونی که شما را هیجان زده و یا ناراحت می‌کند بپرهیزید.

منابع :

1. Hyperthyroidism, Available from :

[http://www.mdconsult.com/das/patient/body/128576307-](http://www.mdconsult.com/das/patient/body/128576307-3/822512923/10041/30008.html)

[3/822512923/10041/30008.html](http://www.mdconsult.com/das/patient/body/128576307-3/822512923/10041/30008.html). Accessed March 2009.